

Civilni sektor može da doprinese održivom razvoju

O politici Kraljevine Švedske prema Srbiji i održivom razvoju u svojoj zemlji govori **Ola Anderson**, šef razvojne saradnje u **Ambasadi** ove države u našoj zemlji...

ALEKSANDRA MILIĆ

Švedska podržava Srbiju u procesu EU integracija i od 2001. godine obezbedila je više od 200 miliona evra za finansiranje grantova u Srbiji. Švedska je danas jedan od najvećih bilateralnih donora Srbiji i godišnje obezbeđuje oko 12 miliona evra a od toga je trećina usmerena na unapređenje životne sredine i borbu protiv klimatskih promena. O politici ove države prema Srbiji, ali i potencijalima evropskih integracija i održivom razvoju, govori Ola Anderson, šef razvojne saradnje u Ambasadi Švedske u našoj zemlji.

- Uzimajući u obzir da je poglavlje 27 jedno od najzahtevnijih u procesu pridruživanja EU, od vitalne je važnosti da vladine institucije i organizacije civilnog društva rade zajedno kako bi implementirale sve potrebne reforme. Civilni sektor u Srbiji prepun je kompetentnih ljudi koji mogu da daju značajan doprinos održivom razvoju Srbije - ističe Anderson.

Kakva je, po vašem mišljenju, uloga organizacija civilnog društva i koliko one mogu da doprinesu daljem razvoju Srbije?

- Mislimo da organizacije civilnog društva igraju višestruko važnu ulogu.

Pre svega, jako civilno društvo doprinosi i kredibilitetu i pluralizmu proesa za koji Švedska smatra da je od vitalne važnosti u integracionim procesima EU. Preciznije, civilno društvo moglo bi da ima ulogu u monitoring implementacije legislative koje se odnose na zaštitu životne sredine, doprinose različitim pogledima na ovaj proces i utiču na povećanje kapaciteta i pažnje u Srbiji kada je ova problematika u pitanju.

Kada uporedite civilni sektor u Švedskoj i Srbiji - koje razlike vidite?

- Švedska ima bogatu istoriju

„Reforme u oblasti zaštite životne sredine deo su procesa evropskih integracija ali predstavljaju i značajnu vrednost za građane Srbije, pre svega, u otvaranju novih radnih mesta. Srbija u Švedskoj ima i imaće partnera koji će joj pomagati na putu EU integracija.“

jakog i aktivnog civilnog društva koje je uticalo na razvoj celokupnog društva u Švedskoj kroz konstruktivan dijalog sa javnim sektorom. Srbija danas takođe ima mnogo ljudi sa velikim znanjem koji su povezani sa civilnim sektorom i mogu dati značajan doprinos razvoju srpskog društva. Razlika je možda samo u tome što bi kapacitet civilnog društva u Srbiji mogao više da se koristi u reformama koje su nužne za ulazak u EU, kako u konstruktivnom dijalogu tako i u pristupu ovom pitanju sa svih strana

Koji su najznačajniji zadaci sa kojima se susreće Švedska na polju zaštite životne sredine?

- Trenutno, Švedska je fokusirana na programe tretmana otpadnih voda, kao i na tretmane čvrstog i hemijskog otpada. Ove oblasti su od vitalnog značaja u reformskom procesu i predstavljaju veliki izazov, kako u pogledu novca koji mora biti uloženi u to, tako i u pogledu koordinacije rada svih učesnika u ovom programu uključujući lokalne samouprave i ministarstva.

Osim direktne finansijske pomoći koju Švedska pruža različitim javnim i partnerima iz civilnog društva, takođe sprovodi i poseban program nazvan „demo okruženje“, a kojim upravlja Švedska agencija za ekonomski i regionalni razvoj. Uloga „Demo okruženja“ je da finansira i olakša internacionalni transfer tehnologija s ciljem smanjenja siromaštva i unapređenja životne sredine na lokalnom nivou.

U Srbiji se trenutno, u okviru „Demo okruženja“, finansira farma u Pančevu s ciljem da usvoji novi način tretmana stajskog đubriva koji će omogućiti značajno smanjenje negativnog uticaja farme na životnu sredinu.

„Švedska je fokusirana na programe tretmana otpadnih voda, kao i na tretmane čvrstog i hemijskog otpada.“

Poljoprivreda je jedan od najvećih zagađivača životne sredine. Kako se u Švedskoj borite sa ovim problemom?

- To je problem u svim zemljama, jer poljoprivreda svuda ostavlja svoj otisak na životnu sredinu. U cilju remedijacije zagađenja izazvanog poljoprivredom Švedska finansira i promovise poljoprivredu koja je prijateljski nastojena prema životnoj sredini i to kako u našoj zemlji, tako i u inostranstvu. To podrazumeva, na primer, smanjenje nekontrolisanog gubitka đubriva u životnu sredinu, smanjenje rizika od upotrebe pesticida i promovisanje organskog načina proizvodnje.

Kakvi su aktuelni trendovi u poljoprivredi Švedske, na primer, u organskoj proizvodnji?

- Švedska ima bogatu istoriju kada su u pitanju pokreti za zaštitu životne sredine ali i organsku poljoprivredu. Organska poljoprivreda u Švedskoj ima jak i kontinuiran rast što je u skladu sa državnim ciljem da do 2020. godine Švedska dostigne 20 odsto površina pod organskom proizvodnjom.

Što se tiče poljoprivrede generalno, može se reći da je ona u Švedskoj veoma raznolika. Od nizija na jugu zemlje, do zapadne obale Baltič-

kog mora i klima i zemljište veoma variraju. Ono što je zajedničko je da je u svim uslovima poljoprivredne proizvodnje fokus na održivoj i prema životnoj sredini prijateljski nastrojenoj poljoprivredi.

Odbor za poljoprivredu Švedske daje veoma značajnu podršku organskoj poljoprivredi kada su u pitanju subvencije. Svi farmeri koji žele da sa konvencionalne pređu na organsku poljoprivredu dobijaju značajne grantove za to. Visina sredstava koju će dobiti za tu namenu zavisi od dva faktora. Jedan je veličina farme, a drugi vrsta proizvodnje kojom će se baviti. Osim toga postoje subvencije koje se kontinuirano isplaćuju svima koji se u Švedskoj bave organskom proizvodnjom.

Postoji još jedan način na koji Švedska podstiče razvoj i rast organske poljoprivrede a to je finansiranjem naučnih projekata u ovoj oblasti. Svake godine Švedski odbor za poljoprivredu nudi grantove za određeni broj naučnih projekata čiji je cilj podrška razvoju „zelene“ i što efikasnije organske poljoprivredne proizvodnje.

Šta u Švedskoj radite sa organskim otpadom poreklom iz domaćinstava?

- Prioritet Švedske je da pokuša

da smanji količinu nepotrebnog organskog otpada na najmanju moguću meru. Otpad koji nastane u domaćinstvima tretira se na veći broj različitih načina. Oko 16 odsto otpada iz domaćinstava se tretira biološki, odnosno iz njega se dobija energija u postupku anaerobne digestije. Oko 34 odsto otpada se reciklira, a 48 odsto se koristi za dobijanje energije. Aktuelni trend je da se tretman otpada putem anaerobne digestije povećava, a da se na račun toga smanjuju ostali načini tretmana.

Predstoji nam period pun izazova. Kakve su naše opcije i kakav je vaš stav po pitanju buduće saradnje naše dve zemlje?

- Niko ne može da porekne značaj izazova koji nas čekaju kada je u pitanju postizanje održivosti. Ali tu leže i ogromne mogućnosti za Srbiju. Reforme u oblasti zaštite životne sredine su nezaobilazan deo procesa evropskih integracija ali predstavljaju i značajnu vrednost za građane Srbije, kako u pogledu unapređenja zdravstvene bezbednosti, tako i ekonomskog značaja koji leži, pre svega, u otvaranju novih radnih mesta i ekonomskom razvoju. Ako Srbija želi da ugrabi ovu priliku, u Švedskoj ima i imaće partnera koji će joj pomagati na putu EU integracija. ■